

RESSORGIMENT

ANY XVI

GENER DE

1 9 3 1

575
NÚM. 174

OFICINES:
PERGAMINO, 244
BUENOS AIRES

♦ SUMARI ♦

LA LLIÇÓ DE LA HISTÒRIA. - Gràcia B. de Llorenç: ACTIVITATS ESPIRITUALS. - H. Nadal i Mallol: VALÈNCIA RENAIXENT. - M. Folguera i Duran: EL TERCER CAMÍ DE LA CONCÒRDIA. - PALESTRA. - Josep M. de Segarra: LA CANÇÓ DELS CATALANS. - NICARAGUA. - HA MORT UN CATALÀ IL·LUSTRE. - Carles Soldevila: EL PARANY INÚTIL. - Núria Montseny: RECORDANCES. - C. Guteres: ESSER CATALÀ. - Angel Guimerà: DISCURS. - CANÇONS POPULARS DE CATALUNYA. - J. Bosc i Romaguera: LLAGOSTA!...
NOTÍCIES.

GRAVATS: Susqueda: Pont sobre el riu Ter. - Josep Jofre. - Els Jocs Florals que presidí el general Jofre. - En Jofre i el Batlle de Barcelona. - Sa Torre: Una casa de la població.

Conservatori
"IBERO-AMERICÀ"

DIRECTOR:

J. M. VAZQUEZ

INSTITUCIÓ AMERICANISTA

Classes de Música i Declamació tots els dies.

SARMIENTO 1116

U. T. 1810, Lib. 35

PLANAS & F. de PLANAS
(ANTIGA CASA GIRÓN)

COTILLES, FAIXES,
COSSETS.
FAIXES-COTILLES
d'última moda.

ORTOPEDIA PER A
HOMES
I SENYORES.

(Taller de modes atès per
M. Cristina F. de Planas,
ex-primera oficiala de
Maison Carrau).

VESTITS DE FANTASIA
I DE NIT. ABRICS.

TAILLEURS confeccionats
per un sastre.

ENTRE RIOS, 367

U. T. 38, Mayo 4186

INSTITUT MUSICAL
"FONTOVA"

(FUNDAT EN 1904)

Director:

Lleó Fontova

Primer Premi amb la més alta distinció del Reial Conservatori de Brussel·les. Ex-pensionat de S. M. la Reina Regent Maria Cristina, de Espanya. Director-Fundador de l'Institut Musical "Fontova", de la Sociedad Argentina de Música de Cámara, de l'Asociación Filarmónica Argentina i del Cuarteto de Buenos Aires.

Jurat per a l'atorgació de premis del "Concurso Municipal de Música de la ciudad de Buenos Aires".

Es un dels més importants de la República.

Director Gerent:

JOAN B. LLONCH

Numeroses sucursals a Províncies.

SARMIENTO, 821

U. T. 0112, Libertad
BUENOS AIRES

PLANAS & CIA.

CANNING, 3626. BUENOS AIRES

U. T. 71, Palermo 5677

Taller de reparació de tota mena
d'automòbils.

Especialitat i recanvis per a cotxes
HUDSON, ESSEX,
OAKLAND i PONTIAC.

Estació de servei DELCO-REMY
AUTO-LITE, NORT-EAST
i acumuladors PREST-O-LITE.

Llum. Ignició. Arrencada. Repara-
ció, càrrega i venda.

Instal·lacions completes d'electri-
cat per a l'automòbil.

FARMACIA CATALANA
DEL DOCTOR VILAR

LABORATORI D'ANÀLISIS I ESTERILITZACIONS

S'atenen demandes per a la campanya, fent-se els enviaments
amb tota regularitat, abonant l'import de la comanda
GARANTIA ABSOLUTA DE TOTES LES PREPARACIONS
Venem AIGUANAF compost

ALSINA, 1202, CANTONADA SALTA

Unió Telef. 3305, (Rivadavia)

BUENOS AIRES

MATALASSOS a l'estil català
(REFORMA I VENDA)

Gran assortit de tot el que pertany al ram
Encàrrecs per carta o personalment

D. VALLBONA

PAVON, 4125
BUENOS AIRES

L' Hora Catalana

Estacio LR9 (RADIO FENIX)

Tots el diumenges de 12 a 13 hores.

CATALANS: Escolleu-la i feu-vos AFILIATS!

Escriuiu a CORRIENTES 3989, 4rt. pis
Buenos Aires.

RESSORGIMENT

ANY XVI

BUENOS AIRES, GENER, 1931

NÚM. CLXXIV

LA LLIÇÓ DE LA HISTÒRIA

Dies enrera llegíem un elogi de l'actuació d'En Cambó davant la política espanyola. El signava Joan Torrendell damunt el "Correo de Galicia" d'aquesta ciutat. Era a propòsit de la publicació del volum cinquè de les Obres Completes de Joan Maragall, aquell que conté en apèndix una conversa amb el gran periodista català Joan Manyé i Flaquer. L'articulista glossava aquesta conversa i en traduïa un tros llarg, el que es referia a l'actuació d'En Manyé a Madrid. Tanmateix aquest se n'entornà de la capital d'Espanya decebut, fastiguejat de la politiqueria, la intriga i el menyspreu que allà dalt senten envers les coses catalanes. Tan decebut en tornà que decidí no moure's més de Catalunya i seguir batallant del "Diario de Barcelona" estant. L'articulista ve a dir que aquest fou el primer fracàs de la política d'entesa, d'efusió, entre Catalunya i Espanya. Nosaltres volem continuar el tema. Ho considerem avinent.

Preguntat En Manyé per què havia deixat Madrid on era tan considerat i on gaudia de tanta influència, contestà:

"—Oh! de fora estant tot el que vulgui, ja ho crec. Tot està en no ésser d'ells: en que ells compreguin que vostè no els vol res d'allà, que no els ha de disputar cap lloc dels que ells se tenen i que per altra part ells no poden res sobre vostè més que fins a un cert punt. Aquesta és la posició per entendre-s'hi; i llavors tot el que vulgui: se'l menjaran a festes i li faran l'estada agradable."

En Manyé no tenia res de catalanista, molt al contrari; En Maragall mateix ho constata. Vol dir que la seva intervenció era franca, sincera, sense reserves mentals. El seu espanyolisme i el seu catolicisme eren arrelats en el seu cor. Tenia, però, un gran defecte per actuar a Madrid: era català, i això allà dalt no es perdona. Veieu, sinó el que passà també a En Francesc Permanyer, ministre en el gabinet Miraflores l'any 1863 per influència d'En Manyé i del seu "Diario". En Permanyer, com el director del Brusi, hagué de deixar Madrid disgustat i amb la decisió de no tornar-hi més. "Aquella atmòsfera és massa refractària i densa per a que el nostre sentit pugui modificar-la; — escriu Maragall — són, al contrari, els nostres homes els que són atacats per

ella; i essent ells prou forts per no deixar-s'hi assimilar són a l'últim repel·lits."

Una altra prova de l'efusió que senten els polítics de Madrid envers Catalunya és el següent: Es debatia la necessitat de crear una llei d'Ajuntaments i el partit progressista d'En Rios Rosas la prengué com a cavall de batalla. En Manyé estudià l'esmentada llei la qual constituïa una mena de descentralització, i la trobà bona. La defensà des del "Diario". Un dia va decidir anar a veure En Rios Rosas per parlar-ne. Durant la conversa En Manyé féu una pregunta: —"Pero no le parece a usted don Antonio que el artículo tantos y el artículo cuantos de la ley podría modificarse en tal sentido?..." I En Rios Rosas li respongué: —"Toma! Si yo ni la he leído..."

Un altre dia En Manyé va anar a veure el ministre de la governació, que ho era En Posada Herrera, amb la mateixa finalitat; va parlar-li de les excel·lències de la llei i dels beneficis que n'obtindrien els municipis, etc., etc. Després d'haver-lo escoltat, el ministre va respondre: —"Bien: ustedes juzgan a España por su país; pues yo le diré que tenemos aquí municipios que si se les suelta de la mano, a los seis meses tendremos que mandar los soldados a quitarles la basura de las calles para que los vecinos puedan andar por ellas..."

Tot això pels volts de l'any seixanta i tants. La intervenció catalana a la política espanyola sofri, com veiem, un fracàs sorollós. D'aquells fracassos que formen època. L'ambient madrileny, d'hostilitat manifesta contra tot el que ve de Catalunya, no s'ha pas modificat encara, ans s'ha enrarit més, i es comprèn donada l'evolució en sentit progressiu del moviment polític català. Aquell primer fracàs formà època, hem dit; però no allionà. En Cambó no es dona per al·ludit. Ell creu que és a Madrid on ha de mirar Catalunya i on han de trobar satisfacció les seves ànsies de reivindicació. I lluita amb una energia digna tanmateix, de millor èxit. Els seus esforços troben l'hostilitat dels polítics avui com l'any seixanta i tants trobaven En Manyé i els seus amics. Amb l'aggravant que actualment el catalanisme és quelcom de viu; quelcom de real, i per això mateix més temible per

als governants d'Espanya. I En Cambó, pels madrilenys, pels espanyols tots, no deixa d'ésser un representant del catalanisme, per més que ell s'esforci a demostrar sentiments espanyolistes que no convencen a ningú. El pecat d'origen d'En Cambó és l'haver nascut a Catalunya; sinó no en faria poc de temps que hauria estat president del Consell de Ministres!

Si l'any seixanta i tants hi havia a Espanya un ambient d'hostilitat tan manifest per Catalunya, compte avui amb un rei que encarna l'odi a la nostra terra l'actuació del qual es distingeix per la persecució aferriada a tot allò que ens dona fesomia pròpia! Aquest rei no donarà mai satisfacció als anhels de Catalunya ni permetrà mai que un català sigui president del seu Consell de Ministres.

La lliçó de la història és eloqüent i s'ha vist confirmada amb la participació dels ministres catalans Cambó, Ventosa, Rodés, etc., al govern d'Espanya. Res de positiu n'obtingué Catalunya. Al contrari: desenganys, un darrerera l'altre.

Per consegüent el que fan En Cambó i els seus amics no es altra cosa que perdre llastimosament el temps. Catalunya no obtindrà mai res d'Espanya per mitjans persuasius. Si volem gaudir de certes llibertats, diguin-se Autonomia o Independència, haurem de valer-nos de les nostres pròpies forces. I això ja sabem el que comporta: una organització nacional disposada a obeir l'imperatiu que les circumstàncies aconsellin. No hi ha més remei. És el recurs suprem i a ell haurem de recórrer si realment volem que Catalunya obtingui satisfacció a les seves justes demandes de llibertat.

Si Espanya no escolta la veu dels nous ambaixadors de la concòrdia — ve a dir al final del seu article el senyor Torrendell, — pitjor per ella. D'acord perfectament d'acord i tingui la seguretat el senyor Torrendell que els dubtes que té al respecte són ben justificats i que el temps es cuidarà bé prou de confirmar-los-hi.

El més lamentable de tot això és que, no estant convençuts del triomf de llur doctrina, els cambronistes s'empenyin a combatre els corrents separatistes que tant de camí fan a Catalunya; corrents que determinaran en temps no gaire llunyà la veritable llibertat de la pàtria.

ACTIVITATS ESPIRITUALS

Concepció Casanova

Ara mateix anàvem llegint unes belles notes, profundes de sentit, i lleus, en la forma del dir.

Apressades, a la manera actual; passa greu el temps, com si s'endugués, més que abans, les hores en vertigen; els esperits del moment li han de copsar tot el seu "or"; àvids i desperts els esperits, i encara més els juvenils, educats, pujats així; tota la magnificència del temps, copsar i conèixer. Aquestes notes són d'una noia catalana, estudiant a Oxford.

Ens dol no tenir en aquest moment memòria per a les dades que tenim de la seva actuació poètica, i no pas perquè no hàgim cercat d'haver-les: quelcom d'alat i formós; primícies, d'esplèndida prometença...

Ara ens tramet una alenada de l'entrada dels estudiants a Oxford i a Cambridge; una impressió ràpida d'ambients anglesos copsada al pas de l'estudiant.

Belles notes també sobre l'escola primària; els mestres s'inspiren en els sistemes Montessori; cerquen totes les facilitats per a alleugerir l'estudi dels petits deixebles.

Comparacions així mateix ens fa, la viva mentalitat de Ció Casanova, entre els professors anglesos — més cerimoniosos, més àrids — i els de la Universitat del carrer de les Corts, a Barcelona — ironia-entusiasme, que penetra tots els deixebles.

"El senyor Arteaga (nomena) venerable ex-estudiant de les nostres aules, té una famosa biblioteca a Oxford. Sempre el comentari final: anirà a parar als Estats Units perquè el Govern espanyol (ni, el que és més trist, ningú a Catalunya) té prou diners per a adquirir les edicions glorioses dels Auzies March, Ramon Llull, Fr. Lluís de León, Garcilaso i el Rector de Vallfogona. Ell ha creat aquesta biblioteca amb "l'esforç" de tota la seva vida, ens diu —, i ara aquests productes "nostres" s'evaporarà (un cop més) perquè a Barcelona, llevat dels Mecenassos, els altres milionaris saben més de divertir-se."

Heus ací fins i tot aspectes culturals catalans així, trobats en el cor d'Anglaterra.

Per tot aquest actuar, salut, Ció Casanova, joventut glòria i esperança brillant de Catalunya. Aquestes notes àgils i interessants que entre l'àrid estudi ens trameteu, enforteixen la nostra fervor vers l'avenir de la pàtria!

Montserrat Casanova

Germana de Na Ció. Pintora. Expositora a la Sala Parés, de Barcelona.

"Ens trobem davant d'una artista dotada d'abundoses virtuts, — hom diu —. Sembla posseir instint segur del color, una intuïció ordenadora, un ritme intern que no falla. Les seves figures, tant de 1928 com de 1930, us captiven amb la seva al·leació de maduresa i juvenesa, que brolla del fons d'un esperit sensible i clar."

Aurora Bertrana

Allçonava, diez enrera les oients catalanes, en una conferència a la sala d'actes de l'Ateneu Barcelonès.

Era organitzada pel benemèrit "Club Femení i d'Esports".

Amb el seu esperit obert i entusiasta, la fulgurant relatora dels aspectes polítics, oferia el tema: "El viatge educatiu i instructiu". I deia:

"El viatge no és precisament una sort. Aquesta consisteix en la resistència física; tota altra cosa és una qüestió de voluntat, a la qual no concedeix cap mèrit, puix que es viatja de la mateixa manera que una cabra s'enfila pels monts. Ella ha sentit l'instint i la impulsió del viatge. Aquest, però, cal fer-lo amb la preparació suficient per a plantar cara a la intemperància dels climes, a la indiferència dels estranys i a gran nombre de dificultats i contratemps. Cal viatjar sense diners perquè el viatge sigui profitós. Es refereix a la superficialitat dels viatges dits de turisme, que no proporcionen de les coses sinó imatges vagues, i diu que cal aprendre les coses profitoses dels altres pobles per comparar-les amb les del propi.

A ella els viatges li han deixat una impressió tan profunda que ha arribat a canviar el caràcter. Retreu els avantatges d'un viatge penós, del qual en resulta una educació profitosa per a l'esdevenidor de les dones i un avantatge per afrontar la vida superior a qualsevol senyoreta de pensionat.

Parlà del poder instructiu del viatge i de les seves preferències per la Geografia i per l'antropologia, que l'ha portada a negligir les coses dels museus i d'erudició per a sentir l'atractiu de les coses que anomena vives com el paisatge, els móns i les races exòtiques. Diu que ha tractat diverses races i totes li han interessat, i ha arribat a la convicció que l'home blanc no és el més noble ni el menys cruel. La vida simple a través de les illes de la Polinèsia diu que són un punt culminant de la seva vida i que els moments de contrarietat es tornen ara belles recordances.

Va descriure amb colors vius els seus projectes de viatge que acabaren amb el

que féu a Oceania i li permeté de travessar la Mediterrània, l'Atlàntic, el Canal de Panamà i el Pacífic fins arribar al país de les illes corallines, de les quals fa una brillantíssima descripció que revela l'entusiasme amb què es va lliurar amb el seu marit a l'aventura d'aquell món que serva com un aplec de meravelles de la vegetació d'una riquesa impressionant lluny de la civilització. Diu que la vida és ideal, dolça i perfecta; que l'home és més sà i interessant com menys parracs el cobreixen. La terra és ampla. Hi ha milers de quilòmetres per habitar i els homes, porucs, s'apilonen a les ciutats. Acaba la seva dissertació dient que si d'aquí uns quants anys la troben per la Rambla i saben que viu quietament com una burgesa, la poden considerar fracasada."

Heus ací l'interès eminent de les mentalitats femenines actuals de la nostra terra. Tres soles d'elles, quin rendiment donen.

Segueixen, amb l'esperit ardent d'aquestes hores, la trajectòria entusiasta que ha fet eixir tothora a la palestra de l'alta intel·lectualitat i de les coses nostrades, esperits femenins bells i fervorosos.

Un, exemplaríssim: Na Agnès Armengol de Badia. Homenatjada de poc ençà per tot Catalunya; resplendent de bellesa moral, il·luminant els moments de la seva ancianitat venerada.

Oidà, no moriria pas, Catalunya, la nostra pàtria estimada. Es una pàtria tan perfecta i tan completa! Segura, gloriosa i serena, ha de pensar de respondre al seu avenir; malgrat les incertituds i dolors que li calen passar; no podria pas mai ésser vençuda. El seu esperit col·lectiu la durà per laberints, si cal, fins a eixir-ne. Ja veieu la gent nova que lleva, a l'empar de les egrègies ombres maternals que ens han precedit; entre tantes altres (no les oblidéssim mai!); Maria Josefa Massanés, Dolors Montcerdà de Macià, Victòria Penya d'Amer; solament recordant en aquest moment entre l'estol de les poetesses.

Com que el tema és atraient, el seguirem un altre dia.

Gràcia B. de Llorenç.

Ostentar emblemes barrats al trau de la solapa significa unes conviccions patriòtiques i unes obligacions que la majoria dels qui els porten no les senten ni les compleixen. Cal reaccionar, catalans, contra aquestes pedanteries. El llacet o el distintiu és quelcom més que un simple motiu ornamental.

VALÈNCIA RENAIXENT

D'uns anys ençà que venim observant a València un desvetllament cultural i patriòtic importantíssim. La Dictadura implantada l'any 1923 pel general Primo de Rivera li donà una forta embranzida. En donar-se el poble català al conreu del propi idioma com a reacció a les mesures repressives del govern i com a compensació al dejuni polític que aquest li imposà, València que no havia arribat encara a sentir com nosaltres la necessitat de fer-se una cultura autòctona a base de la llengua pròpia —i no oblidem que escriptors selectes, meritíssims, hi han treballat molts anys abans de la Dictadura— reaccionà també davant l'actitud de repressió sistemàtica del català (i en general de tot el que constituïa una manifestació del nostre esperit) i es donà com mai a la gloriosa llengua que immortalitzaren Ausies March, Roïç de Corella, Jordi de Sant Jordi, etc.

Fou la joventut valenciana la que es posà decididament a la davantera del moviment. Una joventut culta i ardida, estudiants i obrers, frisa d'horitzons amples i d'ideals de progrés. Una joventut que ha començat a desbrossar el camí del valencianisme; que sap donar al "Rat Penat", per exemple, el valor real que té com a entitat servadora del caliu sagrat per mitjà dels seus Jocs Florals, però que actualment la seva obra resulta anacrònica i cal superar-la. I, tanmateix, aquesta joventut de què parlem l'està superant l'obra del "Rat Penat" històric, d'una manera que fa esperar una esplèndida collita en temps no gaire llunyà.

En una de les nostres edicions darreres vam honorar-nos transcrivint un article aparegut a "Acció Valenciana" en el qual es feia manifestació de valencianisme autèntic, s'invocava la pàtria catalana com a pròpia i s'advocava per una actuació tendent a unir València al seu antic punt d'origen: ço és a la gran Catalunya. Belles perspectives per València que es troba i per Catalunya, la germana gran.

Tres publicacions periòdiques d'estudis i de combat mantenen en la premsa l'estendard del valencianisme: "Taula de Lletres Valencianes" (revista quinzenal); "Acció Valenciana", també quinzenal, i "Avant", setmanari. "Taula", la més antiga, s'especialitza en la crítica literària i en els estudis històrics. "Acció" que acobla un estol de joves universitaris i és òrgan de l'entitat Acció Cultural Valenciana, és de caràcter eclèctic; parla de lletres, música, cinema, excursionisme i nacionalisme. "Avant", la més jove, car la seva publicació data del 13 de setembre

darrer, adopta una posició de batalla i s'ocupa en preferència de problemes polítics, sempre, però, dintre un to valencianista normal. Es portaveu de l'Agrupació Valencianista Republicana.

Al voltant d'aquestes tres publicacions s'arredossa la joventut valenciana que pensa i treballa; la joventut que es daleix i lluita per un demà esplendorós que estigui d'acord amb la idiosincràsia i amb l'esperit de València.

La primera batalla lliurada per aquesta joventut valenciana és a favor de la llengua; de la depuració del propi idioma. Les tres branques amb què es divideix el moviment valencianista actual coincideixen i actuen junts en aquesta croada. Saben que l'idioma és la base de tota altra activitat de l'esperit i s'hi donen sense reserves. El patró adoptat és el català de l'Institut i de Pompeu Fabra, naturalment, però malden per a aportar-hi el to valencianista, és a dir, tracten, i amb raó, d'incorporar-hi aquelles paraules i locucions pròpies que no desdeixin del geni de la llengua, ans li donin el color dialectal del qual València és possessora.

Dintre aquest moviment cultural valencianista es destaquen ja algunes personalitats amb relleu propi. Són les dels germans Martínez-Ferrando, E. López-Chavarri, Duran i Tortajada, etc. de la guàrdia vella, diríem; R. Almela i Vives, Artur Peruchó, J. Just i Gimeno i Joan Xabàs, dels més nous, i Carles Salvador, Adólf Pizcueta, Bernat Artola, E. Na-

varro-Borràs, F. Caballero-Muñoz, Maximilià Thous i Llorens, entre molts d'altres, i que ens perdonin les omissions que indubtablement hi haurà en aquest lleuger comentari. Aquests noms, però, representen tota la força i puixança del moviment i, també, les diferents tendències o grups amb què es manifesta el ressorgiment de l'ànima valenciana.

Catalunya veu amb satisfacció aquesta florida d'energies i voluntats de la germana València. És necessari que les estimuli i no els regategi l'ajut. "Palestra" podria ésser el nexa d'unió i l'instrument d'expansió i intercanvi d'idees i d'iniciatives. De moment sabem que acaba d'establir-hi una delegació, de la mateixa manera que n'estableix una altra a Mallorca, l'altra germana dilecta. Cal intensificar aquestes relacions i encarrilar-les degudament. Un pla coordinat d'actuació a ambdós països catalans s'imposa. Cal que els nostres homes de ciència, els literats, els polítics i els artistes, hi vagin a donar conferències, audicions, etc. i que els representants de la joventut valencianista i mallorquina hi corresponguin retornant la visita dels nostres representants i donant a conèixer a Catalunya els seus ideals i les seves inquietuds.

Aquesta tasca beneficiaria les relacions entre mallorquins, valencians, i catalans; la cultura general hi sortiria guanyant, també, i, finalment, el problema de la llibertat de la pàtria heuria l'aportació de dues forces fins ara al marge del nostre moviment nacional.

H. Nadal i Mallol.

El Paisatge Català. — Susqueda. Pont sobre el Ter.

Fotografia «Ressorgiment», per Bruguera.

EL TERCER CAMÍ DE LA CONCÒRDIA

Acabo de llegir l'interessant llibre de Jaume Bofill "L'altra concòrdia". Molt abans tenia ja conegut el de Francesc Cambó, "Per la concòrdia".

Ja tenim dues vies per arribar a la concòrdia. Vejam si temps a venir haurem d'evocar aquella frase castellana tan vulgar: "pero la concòrdia no aparece..." Jo preguntaria ara de bon gust als Srs. Cambó i Bofill, si és que pogués merèixer d'ells una resposta: I, si llurs plans d'arribar a la concòrdia fracassen, a quina carta ens quedem?

En Cambó condemna el separatisme i ho fa amb tanta virulència, sens dubte per a guanyar-se la voluntat dels de l'altra banda, que en realitat perjudica les seves pròpies intencions. Quina necessitat hi ha de precipitar-se en la solució del problema català, si, al cap i a la fi, el seu defensor més conspicu ens assegura que no té cap altra sortida que la reial condescendència?

En Bofill, més caut, es guarda de considerar el separatisme com a solució impossible; és més, fins el considera viable com a preparació de la vertadera concòrdia, estimant que revesteix perills d'iniciació compensats amb avantatges definitius. Amb tot, posa la convicció que els prohoms polítics, probablement destinats a regir la futura República, mantindrien després els compromisos morals suara contrets amb els partits esquerrans del nostre país. I si el termini per a arribar a aquesta solució, que no depèn pas de Catalunya, s'allarga indefinidament, com resta la cosa?

En el meu humil concepte es parteix d'un error inicial. El de lligar massa les aspiracions catalanes a voluntats estranyes, siguin aquestes les que siguin.

Catalunya, nació, vol ésser mestressa de les seves accions i dels seus destins. Cal, doncs, treballar per a aconseguir-ho. Si ens hi ajuden de fora, millor per a nosaltres i millor per als que ens hi ajudin. Però si ningú de fora no ens hi ajuda, cal actuar confiant en les soles pròpies forces.

Tenint això en compte, és més lògic el Sr. Francesc Macià. Ell i els seus amics treballen per la llibertat de la Pàtria. Hi ha qui els ofereix ajut? Vinga en bona hora; però, del preu ja en parlarem després, amb les mans deslligades i l'esperit asserenat. Ara anem pel nostre fi immediat.

Se'm dirà, potser, que aquesta solució és molt més difícil que les dels Srs. Cambó i Bofill. Indubtablement més perillosa, sí; quant a més difícil, segons com

es mirin les coses; jo em guardaria ben bé d'assegurar-ho. La manifestació hostilitat de la monarquia i els seus adictes, que encara no han donat el més mínim senyal de canvi de criteri, per una part, i, per altra, l'evident deslleialtat envers Catalunya d'alguns capitosos republicans (dels més indicats per a governar), ens inviten a reflexionar molt sobre la feblesa dels fonaments d'una i altra solució.

En canvi, la del Sr. Macià depèn sols dels catalans i pot actuar quan i com ho estimin convenient ells mateixos, sense

"Ressorgiment" s'honora avui transcrivint aquest article de l'illustre patrici Manuel Folguera i Duran aparegut suara a "El Matí", diari català de Barcelona. El punt de vista que reflecteix concorda perfectament amb el nostre en apreciar el moment polític actual de Catalunya. Les apreciacions que s'hi fan, en general, no divergeixen gens de l'article per nosaltres publicat ara fa un mes amb el títol "Concòrdia?...Acció". Manuel Folguera i Duran és un dels homes que més han treballat i treballen per Catalunya i la seva llibertat nacional. És un català de la guàrdia vella que el pes dels anys ni les vicissituds de la vida no han aconseguit atenuar en ell l'entusiasme i la fe en l'esdevenidor de la llibertat pàtria. El seu exemple és un magnífic estímul per a la joventut plètòrica d'energies i gràvida d'ideals. En aquests moments incerts encara en el camí de les reivindicacions polítiques de Catalunya, quan els nostres capdavanters assagen una nova tàctica de resultats problemàtics, la veu del senyor Folguera i Duran arriba propícia assenyalant el camí veritable de la nostra redempció. Ens felicitem que s'hagi decidit a opinar en aquest punt concret del moment polític actual del nostre poble per tal com la seva actitud no podrà prendre's com un arrauxament fruit de la impaciència pròpia de la joventut inexperimentada, com s'estila dir.

Nota de la Direcció.

esperar les decisions d'altri. I té una tal virtualitat que ella, per si sola, i únicament ella, malgrat el fracàs de la primera escomesa en temps de la Dictadura, va mostrar al món el descontentament de Catalunya i el seu afany de redempció. I ella, únicament ella, va commoure profundament el nostre poble i va espardir tot Espanya. D'aquí, precisament, han vingut les manifestacions de cordialitat; del temor al perill imminent d'una tràgica separació.

Si aquest perill s'esvaeix tornarem als regateigs i als ajornaments i al menyspreu. En tinc una absoluta convicció. I la té el nostre poble que veu en el Sr. Macià l'Home capaç de donar l'embranchida generosa i noble per a vèncer les

històriques resistències, directament o indirectament, per la sola força de voluntat que pot suscitar en la gent catalana.

I ara cal dir que el nom del Sr. Macià no vol dir precisament revolució armada, ni separatisme definitiu. Vol dir decisió d'aconseguir, pels mitjans en cada cas disponibles i pertinents, la llibertat de Catalunya, per poder-ne fruir després, associada amb qui sàpiga estimar-la i respectar-la com és degut, d'igual a igual.

Jo, vell militant de la Unió Catalanista, a ella sempre devot per quant originàriament representa l'aspiració a una acció col·lectiva de Catalunya en la defensa dels seus drets, no pas per l'ofegament de les diverses tendències dels catalans, sinó pel seu agermanament en la tasca essencial, reduït avui a una determinada actuació, no em sé estar de reconèixer lleialment la lògica incontrastable de la política del Sr. Macià, i, ja que no puc oferir-li la meua invàlida cooperació, li ofereixo el sincer testimoni de la meua admiració i de la meua simpatia més cordials.

Ara bé. Jo no veig precisament un mal en el fet que s'exhaureixin tots els camins que els elements de la dreta i els de l'esquerra han escollit per a arribar a les solucions de concòrdia. Com no m'espanten tampoc els possibles fracassos de les ardideses del senyor Macià, que considero temeràries mentre no compti amb major assistència.

Aleshores, els que, tot reconeixent i agraint la bona voluntat d'alguns intel·lectuals d'Ebre enllà, no sabem formar-nos il·lusions sobre les cooperacions forasteres, tindriem almenys el consol de pensar que tot és qüestió de temps (deu anys no són res en la vida d'un poble), i que ha d'arribar un moment en què, desenganyats els catalans d'unes i altres fraccions, revalidaran una nova Unió Catalanista (encara que sigui amb un nom diferent perquè no sembli la mateixa), dintre la qual tots els estaments socials treballaran mancomunadament per un programa únic, seguint una tàctica única.

Quan això arribés, potser sense necessitat de convulsions doloroses, Catalunya veuria el seu triomf.

I, després, vindria "la vertadera concòrdia".

M. Folguera i Duran.

Compatrici: Fes un ús moderat de distintius i llacets. La catalanitat es demostra amb fets, no amb faramalla. Ja parlen el català els teus fills? Vetaci una demostració de patriotisme autèntic.

PALESTRA

Hem rebut d'aquesta institució un atent comunicat i un plec d'impresos. Parlen dels propòsits i finalitats que l'animen; propòsits i finalitats lloabilíssims, tanmateix, per tal com van directament encaminats a inculcar a les joventuts catalanes l'amor a la pàtria i a les causes nobles i justes.

"Palestra" constitueix l'Organització Nacional de la Joventut de Catalunya. La seva missió és de formar catalans sota els aspectes patriòtic, físic i social. Una escola de catalanitat i de ciutadania. És una organització que actua al marge dels partits polítics però en harmonia amb tots ells com ho demostra el fet d'ésser presidents honoraris de "Palestra" els senyors Raimon d'Abadal i Calderó (Lliga Regionalista), L. Nicolau d'Olwer (Acció Catalana), Jaume Aiguader i Miró (Estat Català), i A. Rovira i Virgili (Acció Republicana).

En poc menys de sis mesos "Palestra" compta amb més de dos mil socis allistats i amb delegacions arreu de Catalunya, a Mallorca i a València.

El programa que es proposa de dur a terme és vastíssim, Veieu-ne l'esquema:

Educació patriòtica: Enfortiment de la consciència nacional — Divulgació de la cultura catalana.

Cercle d'estudis i debats — Difusió de la llengua — Germanor de les Terres Catalanes — Estudi de les possibilitats de la nostra economia.

Educació física: Difusió dels seus principis — Campanyes d'higiene social — Difusió d'obres adients — Propaganda dels esports que interessin (excursionisme i acampada, gimnàstica, navegació, aviació, etc.). — Campaments.

Educació moral: Conferències i cursets sobre formació del caràcter — Cercle d'estudis — Debats — Campanyes contra els defectes nacionals — Difusió d'obres sobre temes educatius — Publicacions de fulles, fullets, etc.

Obra social: Dret a la instrucció, educació, vida higiènica i consideració social del jovent — Compliment de la legislació protectora del treball dels menors — Lluita anti-tuberculosa i anti-venèria — Borsa de Treball — Assegurances.

Pel seu caràcter nacional "Palestra" s'assembla en l'organització a l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana però mentre aquesta circumscriu la seva actuació a l'escola primària, aquella actua prop la joventut per tal d'enfortir-la i dignificar-la mitjançant l'educació del

caràcter i el millorament físic i espiritual.

Una institució d'aquesta natura forçosament ha d'emportar-se'n la nostra simpatia. Considerem la seva obra d'una transcendència gran per l'avenir de Catalunya. És per això que ens hi sentim identificats i des d'ara "Ressorgiment" hi resta adherit.

A Amèrica també poden constituir-se delegacions de "Palestra". Basta que deu joves catalans d'ambdós sexes s'ho proposin. A aquest fi obeí la crida que féu damunt d'aquestes pàgines el nostre amic Pere Agustí. Caldria que hom es fes càrrec de la importància de l'empresa. Les nostres pàgines estan a disposició de l'obra de "Palestra" de la mateixa manera que hi són, sempre, a favor de la que desenvolupa l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

Els joves catalans tenen la paraula.

LA CANÇÓ DELS CATALANS

*Per cantà amb totes les venes,
i amb una fe que no mor,
sols ens plau una tonada
que tots la sabem de cor.*

*Llibertat diu quan comença,
Catalunya diu després.
Llibertat i Catalunya,
no cal que digui res més.*

*Si la cançó sembla vella,
mai de sentir-la n'hi ha prou:
les ungles de cada dia
li donen un aire nou.*

*I lliga amb totes les coses:
amb el negre i amb el blanc,
amb els pals sense banderes,
i amb les banderes de sang.*

*Català d'aquesta terra,
tu que escoltes el teu pit;
tot allò que viu s'hi enterra
de vergonya i de despit.*

*En les teves nits amargues
t'han robat els pensaments,
les paraules eren llargues,
i han estat curtes les dents.*

*Si les lluites són enceses,
cal que tinguin una mà
que no es fia de promeses
i que va de dret al gra.*

*Perquè hi ha molt temps per viure!
moltes ales en el món...!
I la pell que vol ser lliure
no li manca estel al front.*

*Català! l'espiga es daura
per la falç que sap segar...
I caurà allò que ha de caure
si ets català.*

JOSEP M. DE SEGARRA.

NICARAGUA

Fa vint anys que amb l'excusa de garantir la vida dels seus súbdits, els Estats Units mantenen a Nicaragua un cos d'excèrcit. Vint anys que aquella república de l'Amèrica central es troba virtualment mancada d'independència. Durant aquesta llarga tongada i malgrat la protecció de les forces nord-americanes la vida institucional d'aquell petit país s'ha vist convulsionada intermitentment. És més: l'ocupació estrangera si no les ha fomentat ha estat, almenys, la causa de les revolucions i els desordres que s'han succeït.

Ara es parla de retirar les tropes nord-americanes i són els mateixos Estats Units que ho insinuen. Ja és hora, tanmateix. Però ha sorgit un obstacle: El general Moncada qui amb l'ajut dels soldats ianquis va poder erigir-se president de Nicaragua, contra la voluntat del poble, s'ha adreçat a Washington sollicitant que no siguin retirades les tropes. Aquest gest de l'home qui detenta el govern del seu país n'ha produït un altre de noble i valent; el del general Sandino, cap dels qui defensen la independència contra l'ocupació estrangera i contra l'obsequència depriment del govern Moncada.

Sandino qui, anys ha, lluita coratjosament contra l'enemic de fora i contra el de dintre Nicaragua, ha enviat als Estats Units un missatge comproment-se a desarmar els seus voluntaris l'endemà mateix del retir de les forces nord-americanes.

Hom no sap a hores d'ara l'actitud que adoptarà Nord-Amèrica davant les demandes contraposades. Si d'acord a les veus que s'alcen en el propi país decideix retirar les tropes, Nicaragua possiblement entri al camí de la normalitat mitjançant, és clar, un lapse de temps dins el qual unes eleccions lliures determinarien la voluntat del poble. Per contra, si atén la demanda del general Moncada, la pàtria de Rubén Darío continuarà subjecte a un règim humiliant, esclava de Nord-Amèrica, i en un estat revolucionari latent car Sandino ha demostrat ésser home de conviccions i no abandonarà així com així la causa sagrada de la llibertat del seu poble. Sobretot sabent que l'acompanya l'adhesió de la majoria dels seus compatriotes i la simpatia del món enter.

Tanmateix els catalans acompanyem amb la nostra simpatia l'actitud del patriota César August Sandino, valent defensor de la llibertat i la sobirania de Nicaragua.

N.

HA MORT UN CATALÀ IL·LUSTRE

~ JOFRE ~

Aquest gran home que acaba de morir a París al qual el món enter ha retut homenatge, era català. Va néixer a Rivesaltes, l'any 1852, de pares catalans. — Rivesaltes és una petita població dels Pirineus Orientals que forma part del bisbat de Perpinyà, terres del Rosselló. No vol dir res que actualment el Rosselló pertanyi a l'Estat francès; això no compta. També l'Empordà, per exemple, forma part de l'Estat espanyol; qui gosarà dir que l'Empordà no sigui Catalunya? Per consegüent, En Jofre, nascut al Rosselló, era tan català com nosaltres, nadius de l'Empordà.

Josep Jofre va seguir la carrera militar. Per mèrits propis del seu talent va aconseguir les més altes jerarquies. Abans de la gran guerra, però, no tenia popularitat. El seu caràcter retret i humil no eren pas, tanmateix, factor propici a conquistar-se un renom. L'esclat de la conflagració el tragué de l'anonimat, diríem. França era envaïda pels exèrcits alemanys en marxa victoriosa cap a París. Eren moments decisius per a la vida de la nació. Calia obrar serenament i ràpidament. Jofre rebé la comanda de dirigir les forces que havien de deturar l'allau invasora. El seu nomenament fou rebut amb fredor per tal com no gaudia de prestigi entre les masses. França el consagrà generalíssim dels seus exèrcits i En Jofre sabé correspondre dignament a la confiança del país. El món enter estava pendent de la sort que corria la capital de França amenaçada per dos milions de soldats alemanys instruits i equipats perfectament per a aquesta empresa. La caiguda de París era imminent. La població ja en fugia. Els canons alemanys hi deixaven caure projectils. El pànic era evident. En Jofre planejà la defensa amb una sang freda que desèncertava tothom. Els alemanys continuaven avançant per terres de França i els francesos retrocedint. Quan acabaria l'angoixa? La serenitat d'En Jofre no es deixà influenciar del pessimisme general. Ell seguia, impertorbable, el pla traçat. Sense defalliments, però, tanmateix, sense presses; calia obrar amb la màxima energia però, també, amb la màxima serenitat. Hi anava la vida de molts milers d'ànimes, la vida mateixa de la nació. Un pas mal donat precipitaria França i potser Europa, a la ruïna i a la mort. Els soldats francesos lluitaven heroicament tractant de contenir l'enemic però cedint-li terreny.

Un dia, però, En Jofre va dictar una

ordre general per als seus soldats: "Que ningú retrocedeixi. Ha arribat l'hora d'atacar i d'avançar. Qui no pugui anar endavant tampoc no ha de retrocedir, costi el que costi; encara que hagi de morir en el seu lloc. En els moments actuals no es pot tolerar cap defalliment".

Els resultats foren l'aixafadora derrota dels exèrcits alemanys a les vores del Marne, i el triomf definitiu de les armes aliades. En Jofre, el català Jofre, el ta-

Al doctor Aliu, il·lustre català i en son nom a tots los Catalans d'America

16 nov. 1922

citurn, com li deien; l'home de les poques paraules però d'una serenitat i d'una decisió admirables havia guanyat la batalla més gran dels segles i havia consolidat la victòria definitiva dels exèrcits aliats. S'havia guanyat, també, la glòria de la immortalitat.

França, país de llibertat; la dels Drets de l'Home; poble on troben acolliment els perseguits i desterrats polítics; democràcia en marxa on les idees son respectades i els drets reconeguts. Qui no es posarà al costat teu en aquestes hores d'angoixa i de perill màxim! Qui no t'ajudarà a salvar la teva llibertat amenaçada i la dels pobles que es confien en tu!

Catalunya serà el primer poble que se't posarà al costat. Catalunya que sempre ha lluitat per les causes nobles. Catalunya que sempre ha estat la primera en formar quan s'ha tractat de defensar la llibertat. Catalunya que es troba privada, precisament, d'aquesta llibertat que ara, a tu, et volen prendre. Catalunya que frisa tothora per la seva pròpia llibertat, anys ha conculcada per un Estat opressor. Catalunya que té fam de llibertat, t'ajudarà a salvar la teva, França estimada!

...I dotze milers de fills seus, donà Catalunya a la França de 1914; a la França dels drets dels homes i dels pobles. A la França, país de llibertat i democràcia. Dotze milers de catalans s'allistaren per defensar la integritat del seu territori i la llibertat dels altres pobles amenaçada. Dotze milers i un: el generalíssim, el vencedor, el que guanyà la guerra i assegurà la llibertat de França i la d'altres pobles: En Josep Jofre, després mariscal, nadiu de Rivesaltes, la vila catalana del Rosselló.

Quina pena en constatar avui que aquell gran i decisiu esforç de Catalunya, pàtria nostra, per la França dels drets dels homes i dels pobles, ha servit per a que fossin possibles entre altres enormitats en la França de Poincaré, d'Herriot i de Briand, els tractes als conjurats de Prats de Molló; les connivències amb el règim dictatorial espanyol; l'expulsió llur del seu territori i ara, darrerament, la complicitat en la deportació i segrestament de Francesc Macià, apòstol de la llibertat de Catalunya!...

Com deuríeu sofrir, ja malalt, vós, Josep Jofre, català de Rivesaltes, davant l'actitud del govern francès contra el septuagenari Macià el delictu del qual no és altre que la defensa que fa del dret de Catalunya a reconquerir la llibertat perduda!

Barcelona, 1920. Catalunya rep la visita del seu fill il·lustre, el mariscal de França Josep Jofre. Ve per a presidir els nostres Jocs Florals. Espanya veu amb mals ulls aquesta visita. Tem que els sentiments separatistes de la nostra pàtria s'exacerbin amb la presència del gran català venerat pel món enter. I tracta d'evitar-ho. És mobilitzada la diplomàcia per tal d'impedir la visita. Són negats els passaports a Emmanuel Brousse, publicista i diputat pel Rosselló, i Juli Pams, català del Rosselló, senador, ex-ministre i ex-candidat a president de la República

francesa i René Viviani, ex-president del Consell que havien d'acompanyar En Jofre; desisteixen del viatge com a protesta. En Jofre és obligat diplomàticament a passar, abans, per Madrid. D'allà dalt ve acompanyat per dos generals que ja no el deixaran més; una veritable guàrdia permanent. Així i tot, però, Catalunya li fa una arribada triomfal. Omple de flors el cotxe que el condueix Rambles avall, després de sostenir una veritable lluita amb la tropa que l'escorta i que no vol deixar atansar ningú. En arribar la comitiva a la Plaça del Teatre, un grup de joves entona "Els Segadors" i es produeix la primera topada amb la policia. És tan forta la càrrega i tan brutal que En Jofre no pot reprimir el gest d'alcàçar-se del seient i fer un moviment de sorpresa amb les mans, com demanant moderació a les forces.

Després, a la tarda, en la recepció efectuada al Palau de la Generalitat durant la qual el patrici Folguera i Duran lliurà a En Jofre el present dels catalans d'Àmerica, — (el recordeu? Representava les ruïnes d'un temple incaic esculpit damunt marbre ònix. A l'esquerra, una testa indígena; al mig, en un pla més alt, l'efígie d'En Jofre, i a la dreta la figura d'un brau català que sosté amb una mà l'escut barrat i amb l'altra ofereix un brot de llorer al vencedor del Marne. L'autor del projecte fou l'enginyer Canals. L'escultor Torquat Tasso modelà les figures) — la força pública estacionada a la plaça de Sant Jaume donà altres

càrregues contra la multitud que victorejaven En Jofre i Catalunya. Hi hagué intent d'assalt al Palau, però els mossos d'esquadra s'hi oposaren encarant les armes a la policia. Fou un moment de perill el qual fou conjurat per l'arribada del President de la Mancomunitat qui ordenà el retir de la policia a l'altre costat de plaça.

Els Jocs Florals van celebrar-se al Palau de Belles Arts, ple de gom a gom. La força pública assetjà l'edifici. Hi havia policia arreu; a fora i a dintre. Els dos generals encarregats de vigilar En Jofre també hi eren, demés del Capità General i el Governador de Barcelona. En Jofre, president del Jurat, s'alça per parlar i digué en català: "Senyors: el fill del meu gran amic de Perpinyà, l'Emmanuel Brousse, vos llegirà les meves paraules". I quan el fill d'En Brousse acabà de llegir el discurs, En Jofre afegí: "Abans de cloure aquest acte vos diré, en català del Rosselló, que és germà del vostre, tota la reconeixença que us dec per la rebuda que m'haveu fet". La senyora Jofre fou nomenada Reina de la Festa pel poeta guanyador de la Flor Natural que ho fou En Joan M. Guasch.

La més alta figura intel·lectual de Catalunya, l'immortal patrici Angel Guimerà fou l'encarregat del discurs de gràcies. A ell no l'acovardí la presència dels generals, capitans i governadors i tota la força que assetjava el Palau. Digué el que havia de dir amb aquell braó i amb aquell foc que posava sempre en els seus actes;

amb aquella actitud serena i enèrgica del que sap on va i per què hi va. El seu discurs enardí l'auditori i una ovació memorable, impressionant, el rubricà. El cant d'Els Segadors sorgí espontani de la multitud. (Com que és un discurs que no ha perdut gens d'actualitat creiem convenient reproduir-lo avui. El lector el trobarà en altre lloc d'aquest número). El discurs d'En Guimerà desfermà les ires dels nostres enemics racials i es produí aquell cèlebre telegrama de felicitació del rei d'Espanya a la companyia Guerrero per haver aquesta retirat del seu repertori les obres d'En Guimerà, com a represàlia.

L'entusiasme del públic, incontenible, trobà aturador a fora en sortir de la festa. Novament la policia va fer de les seves contra la multitud indefensa; tractà d'entrar dintre el Palau a la qual cosa s'oposà enèrgicament la guàrdia municipal, sabre en mà. Hi hagué diversos ferits i la detenció i empresonament de dos guàrdies municipals. La Mancomunitat, l'Ajuntament i la Diputació van protestar dels fets i van rompre les relacions amb el governador civil, representant de les autoritats espanyoles.

Tots aquests records han vingut avui en tumultuosa cavalcada al nostre pensament davant la mort del gran català del Rosselló, En Josep Jofre, mariscal de França i glòria immarcescible de la humanitat.

Reina de la Festa, jurat qualificador, autoritats i invitats especials durant la celebració dels Jocs Florals que presidí el General Jofre.

L'il·lustre català, acompanyat del Batlle de Barcelona senyor Martínez Domingo, en sortir del Palau de Belles Arts, després de la festa.

EL PARANY INÚTIL

Enric Bricall tenia un estudi de pintor en el qual no mancava sinó un detall: el pintor. Ell manejava els pinzells per a fer veure que feia alguna cosa; però, en realitat, l'art de Picasso i de Renoir no li devia cap obra mestra, ni ell era prou insensat per a prometre-la-hi.

Tot el que mancava al pintor, sobrava a l'estudi. Les seves parets eren cobertes d'armes rares, de ceràmiques de preu, de tapissos i fins de pintures.

Una claror oportuníssima davallava dels altíssims finestrals, a través d'una còmoda combinació de cortines i de transparents. Al bell mig de la sala principal de l'estudi, cremava una estufa de grans proporcions, la qual entebia la temperatura i feia bullir un pot d'aram ple d'herbes aromàtiques.

En una tauleta baixa, de gust xinès, hi havia tot un servei de te, pastes torrades, mantega, confitura, pernil dolç, galantina... La tetera, plena d'aigua, bullia sobre un fogonet elèctric.

En Bricall, vestit amb una bata de vellut fosca, clenxinat amb pulcritud, passejava d'una banda a l'altra de l'estudi, llançant mirades d'inspecció a dreta i esquerra. De tant en tant, s'acostava a la tela que hi havia damunt del cavallet i hi afegia una pinzellada... Després, consultava el rellotge vermell que es dreçava a una cantonada.

Tot d'una, el timbre de la porta vibrà, delirant, uns quants segons. En Bricall sospirà lleument: va compondre un somriure amable i va acostar-se a la porta per a obrir.

—Ah! ets tu, Moya?—exclamà amb indissimulada contrarietat.

—Sí, noi; sóc En Moya—, va fer un jove extremadament prim, inclinant-se amb fingida contrició.

—Ets d'una inoportunitat aclaparadora.

—Gràcies.

—Vens... de visita?

—No, no. Vinc per demanar-te un favor.

—Vaja!

—M'hauries de deixar cent pessetes.

—Un altre cop?

—Un compromís greu, d'aquells que no tenen altra sortida sinó pagar, comprens?... Tu ho comprens, ja ho veig. Precisament, tu i tot el que et volta feu cara d'esperar algú... alguna... Caritat, germà, caritat. Ah, quina sentor més tònica! Respirar aquí dins és una delícia. Amb el teu permís, prendré una pasta... No tinguis por. No desfaré el conjunt... Aquesta que hi ha aquí sobre, desaparellada... Exquisida! De manera, que també pintes? No et sàpiga greu que ho hagi vist; això em permetrà de defensar-te

quan els de la teva colla sostenen que mai no has donat dues pinzellades amb solta. En Bricall pinta; jo ho he vist. No et destorbo pas, suposo.

En Bricall, nerviós, treu un bitllet de la cartera i el dona al jove prim.

—Té, i fes el favor d'anar-te'n immediatament. Ho sents? Immediatament. Tens sort que m'has atrapat en un moment crític... que si no...

—Haver-ho dit, home. No et prenguis les coses d'aquesta manera...

—Vés, vés...

—Sacrifiques l'amistat a l'amor; te'n dones compte?

—No diguis bestieses.

—Oh, i encara...

—Què?

—Encara falta que "ella" vingui...

—Imbècil!

En Bricall acabà d'expulsar l'intrús amb una empenta. Va tornar a posar a lloc la seva bata de vellut i va passar els dits per la seva clenxa lluentíssima.

Eren les cinc. L'hora justa. En Bricall no era un neòfit en aquesta mena d'affers, però la qualitat de la dama que esperava aquella tarda calia confessar que era prou excepcional, per a alterar la seva sang freda. Estava nerviós.

Li havia dit explícitament que vindria? Havia baixat les pestanyes amb lentitud sobre una mirada dolça i prometedora. Era ben bé prou, no? Els homes que imaginem que l'assentiment femení ha d'ésser pronunciat amb totes les lletres, com la fórmula d'un contracte, són uns salvatges incapaces de redempció.

Va tocar el quart una campanada fina i enjogassada de vell rellotge anglès.

Un quart de retard no és res. Cal comptar-hi.

La puntualitat no escau a una dama de l'alta societat. Comparèixer a les cinc en punt revelaria una precipitació de mal gust. Una mica de paciència. L'essència era tenir, com tenia En Bricall, la seguretat que ella vindria.

Van tocar dos quarts. Dos quarts? Sí, dos quarts. Bah, no és res; un retard de mitja hora. Cal tenir imaginació per a preveure el seguit de dificultats que poden haver-la retardat... Oh, qui sap! Potser ella ho fa a posta, pel gust d'arribar just en el moment que ell pot començar a sentir el primer dubte. En Bricall coneix on pot arribar la malícia d'una dona refinada.

Toquen tres quarts.

Tanmateix és una mica anòmala aquesta triga. Quan ell va formular la proposta, fixant hora i lloc amb claredat perfecta, ella baixà les pestanyes amb una expressió eloqüentíssima... "Hi aniré".

No ho va dir amb els llavis, però ho va dir amb tota l'ànima. Calia ésser sord o mesell per no sentir-la. "Hi aniré". No és qüestió de desesperar, naturalment. Tres quarts, comptat i debatut, no són sinó quaranta cinc minuts. Si ve en automòbil pot haver-se trobat en un embottament, d'aquests que costen de desfer. A la plaça de Catalunya verament un hom no sap per quin cantó tirar.

Les sis varen sonar i En Bricall va tapar-se les orelles per no sentir la repetició. Aquelles campanades semblava talment que eren més fines, més àgils, més enjogassades que les altres. Diríeu que l'ànima d'aquell pocavergonya d'En Moya hi havia transmigrat.

"I encara falta que ella vingui." Aquesta frase que En Bricall havia de fermar al fons del seu subconscient, com un gos a una estaca, ara es desfermava i sortia a la superfície. Els seus lladrucs eren horribles!

En Bricall va alçar-se del divan on s'havia assegut feia un moment. Sentia una fatiga extraordinària, com si hagués fet un rude exercici. Va començar a passejar-se amunt i avall de l'estudi. Després va tirar-se l'abric per a sortir al terrat i mirar al carrer... Cap automòbil a la porta. Feia un fred viu. En entrar a la seva tebior de l'estudi, va esgarriar-se. Aquell confort sumptuós i la claror afectuosa que il·luminava li van semblar d'una ridícula irremeiable... A què treia cap aquell magnífic parany?

Tenia fam. Va tirar dues cullerades de te a la mica d'aigua que restava a la tetera. Almenys berenaria. Amb una mena de ràbia, s'anava empassant les pastes, els panets de pernil dolç que havia preparat per a fer els honors a la bella dama que no havia vingut.

Les set! Va rebregar una cortina, va alterar l'ordre dels coixins, va col·locar una tassa amb un dit de te a l'altre cap de la sala... Així, almenys quan demà vindria la vella Tuietes a netejar, podria brandar el cap amb una malícia benèvola, gairebé de còmplice: "De manera que ahir a la tarda... hi, hi, hi."

Carles Soldevila.

Català, per molt que et costi, caldrà algun dia ésser insensible, i dur, i venjatiu. Si no sents la venjança —la venjança depurada d'odi, restablidora de l'equilibri romput—, si no sents la missió de castigar, estàs perdut per a sempre. No oblidis —confien en la teva manca de memòria. No t'enterneixis —confien en el teu sentimentalisme fàcil. No t'apiadis —confien en la teva compassió, ells, els botxins.—JOAN ESTELRICH.

RECORDANCES

"Ara —abans— ara..." Les notes periodístiques innoven la imminència de la mort del mariscal de França, Joffre. Potser mentre escrivim aquestes impressions ja és mort.

Nosaltres ens recordem d'ell, quan fou president dels Jocs Florals de Barcelona, l'any 1920. Madame Jofre fou Regina de la Festa.

Aquell jorn, d'entusiasme i d'alegria, com és plaent de recordar!

Arribà el general Jofre, al Palau de Belles Arts, entre aclamacions de la multitud allà congregada; se'l veia un ancià fort, senzill, alegre, i ningú l'hauria fet un representant de la guerra i de la mort fantàstica, director de batalles mundials.

Els mocadors voleiaven, com si fossin coloms; ales de pau; i s'avivava encara l'aspecte de joia en passar la senyora Jofre, dama gentil, somrient, tota nostra, semblava!

Primer diumenge de maig! La Ciutat de Barcelona exultava de flors, d'ombres delicades, i vibrava l'aire suau en l'atzur puríssim...

Flors! Flors, arreu!

Gentilesa, entusiasme, alegria, arreu!

Encara, l'alta figura majestuosa d'En Guimerà; dient paraules grans; paraules que martellejaven, definitives. Evocava el Rosselló, l'antiga terra catalana devinguda francesa; "girem-hi els ulls!" ens digué; "girem l'esquena vers l'Escorial", ens digué; "que allò és escòria".

Nosaltres restàvem estupefactes, i ens

semblava mentida que es poguessin dir paraules tan justes i tanta, tanta de veritat en la calidesa humana de la veu.

Perquè encara subscriuriem aquestes paraules; justes, justes; res de més ni de menys; car tanquen, no en dubteu, tot el nostre programa.

Això originà una nova frase cèlebre d'un cèlebre director de circ: "Te felicito a tí y a María y a toda la compañía"... (Ja ho recordeu!)

Acabada la cerimònia, uns "cossacs", a la porta del recinte, ens arreplegaven a bastonades.

Quina dèria que mai se la poden treure del damunt!

Bastonada va, bastonada ve! Les dames, les noies; vestides de festa, no pas amb vestits cuirats. Potser duien com a arma un ventall? No ho sé. Mocadors, alegres, havien voleiat inofensius, tanmateix!...

Algú ens defensava fent voleiar cadires...

A fora, la Natura en festa; Barcelona; exuberant; massa bella!... Massa bella: no fóra tan cobejada!

En un cotxe, després, el Mariscal Jofre, Madame Jofre en un altre, presenciaven una escomesa dels "cossacs" que ens governen, i Mr. Jofre, director de batalles, deia que ell no havia vist mai semblant desori...

Ara que la mort enrona i potser ja el té pres, aquest català de França, de la catalana Rivesaltes, Serra Pirenenca, ens en vénen tots aquests records!

Núria Montseny...

ÉSSER CATALÀ

Ésser català no és solament haver nascut a Catalunya, ans també saber-se'n fer digne i demostrar-ho arreu.

Això pensàvem l'altre dia en trobar-nos entre quatre catalans davant una finestreta expendedora de segells, a Correus, i veure com tota la correspondència que aquells nostres compatricis dipositaven amb destinació a Catalunya duia el mot "España" en grossos caràcters.

Pensàvem que per tal d'eludir aqueixa manifesta demostració de dependència política, els catalans podríem posar en el lloc on deia "España", "Por Barcelona" si la correspondència va a l'interior de Catalunya i, si va a la capital, posar Barcelona solament. Fet i fet, Barcelona és tant o més coneguda que Espanya en aquestes terres.

Mai no és tant respectat un poble com quan els seus fills, davant els estrangers, s'enorgulleixen de pertànyer-hi. Exemples ens els donen els anglesos, els alemanys, els polacs quan encara Polònia era esclava, etc.

Ésser català vol dir comportar-se sempre com a tal, àdhuc en les coses a cop de vista més insignificants; aprofitar totes les avinenteses per a parlar de Catalunya i fer-la a conèixer dels estrangers; demostrar que ens sentim joiosos de pertànyer-hi; posar en tots els actes de la nostra vida el segell de catalanitat; expandir les nostres arts, les ciències i totes les valors morals i materials de la nostra terra; fer conèixer la història de Catalunya i, per damunt de tot, proclamar arreu el nostre dret i la nostra voluntat a ésser lliures, a recórrer la perduda sobirania de la nostra pàtria.

Segons a quin país residiu, això us portarà disgustos i maldecaps sobretot en alguns pobles d'aquest continent on encara sovint es fa la gara-gara a la "Madre Patria". Els separatistes catalans hi són tractats amb prevenció per tal de no contrariar les pretensions dels espanyols qui ens tenen la guerra declarada. D'ací que alguns hagin perdut l'empleu per voler sustentar obertament els seus ideals de llibertat i d'altres es vegin perseguits o assetjats i humiliats.

Mentre Catalunya no sia lliure i mestressa dels seus destins nacionals aquestes contrarietats subsistiran si els govern dels països on hom resideix no s'emmotllen als nous corrents de la humanitat i el poble no evoluciona d'acord a aquest corrents. Així i tot, però, amb aquestes circumstàncies adverses cal lluitar i no retrocedir si volem que Catalunya, pàtria nostra, sigui respectada i la nostra condició de catalans estimada.

C. Guterres.

Xile, gener de 1930.

SA TORRE (Prop de Banyoles). — Una casa de la població.

Fotog. "Ressorgiment", per Bruguera.

DISCURS

"Senyors: Tenim un any més dels Jocs Florals de Barcelona. Un any més de la vida de la nostra Catalunya.

I cada any, tal dia com avui, sense dirnos-ho amb paraules els uns als altres, meditant-ho sense que ens surti a l'exterior, ens diem els que estimem amb força la nostra Pàtria per damunt de tot lo creat, llevat de l'amor de família; ens diem, torno a dir: "La nostra Terra va fent camí dintre d'aquest Univers del que forma part, per la mà de Déu mateix col·locada on es troba. I nosaltres cada any que avença hi veiem més clara la nostra personalitat i com concreta les seves línies característiques en l'ànima dels seus homes..."

Després d'una forta sotragada en què va córrer sang, va venir una mena d'ensopiment en la nostra Terra, semblant fins que tot el que ens era propi havia d'acabar, desapareixent per sempre, com si el Déu, Creador dels pobles i les races, s'hagués cansat d'esperar un suprem despertar de Catalunya i li hagués dit: "Jo et vaig engendrar, poble lliure, donant-te un dels indrets més formosos del meu Univers; ensenyant-te a llençar del teu terror pobles que amenaçaven esclafar sota ses peus brutals la teva fesomia, i tú no has agraït els meus amorosos afanys. Torna, doncs, al no-res d'on t'he tret, sense que hakis sabut arribar a la plenitud de ta grandesa."

Mes, això, no va ser, perquè no podia ser obra de Déu l'abandonar-nos.

I així ens trobem que la indiferència que hi havia aquí per les coses de casa va desapareixent, donant lloc per últim a un moviment despertador.

Anys enrera aquest moviment s'havia iniciat en diferents lloc de Catalunya, encara que sense gran expansió, a causa, potser de que aquest desvetllament d'amor de Pàtria iniciat en els centres de les grans ciutats anava a les poblacions secundàries, disfressat, moltes vegades, amb moviments polítics de baix vol, volent molts homes que no s'aconhortaven de no fer paper, per pobre que fos aquest paper, dintre de Madrid, sortir diputats o senadors i fer creure als seus electors que, dient-ne una de freda i una de calenta al Govern, s'aconseguiren moltes coses útils per a Catalunya, que hi havia molt camí per córrer a les bones i no convenia exagerar a fi d'arribar a una Espanya gran.

El camí que s'està fent és admirable, i es veu ben clar per tota la nostra Catalunya. Abans el moviment patriòtic era una força que anava de les grans ciutats,

sobretot de Barcelona, als pobles, arribant de vegades amb prou feines al cor de les muntanyes, que sempre és el lloc on han arrelat més fondes les llibertats dels pobles.

Doncs ara aquest moviment patriòtic es transforma radicalment, i és a dintre dels pobles on la llavor forta i sanitària d'amor a la nostra Terra grilla i grifola.

Aneu de poble en poble pels llocs més arreconats de Catalunya i trobareu que per tot, principalment en mig de la joventut plena de vida sanitària, s'han despertat per a la Pàtria els Fills de la Terra. Jo els escoltava amb l'ànima glatint d'entusiasme, sentint-los com trasmetien a la ciutat alenades d'amor puríssim.

I aquest moviment febril que se sent per tot Catalunya es sobreix d'ella, i el sentireu si poseu la mà damunt el cor de València i de Mallorca, on la Pàtria tampoc és morta i es desperta, i en surten alenades vigoroses d'amor per ella. Per tota la terra valenciana, igual que per tot Catalunya, més cada una en son casal, cadascú vol ésser com és, com els hi ve del passat, amb els seus costums propis, que cada un val més per sos fills, perquè Déu els hi ha donat, que qualsevol altre de foraster.

I mes paraules, al parlar de València, són les mateixes que vos dic amb igual amor i esperit germanívol de Mallorca, i el que vos dic de nosaltres de Catalunya i de nostres germanes de València i Mallorca, vos ho dic del Rosselló, amb veu més alta avui per tenir entre nosaltres aquest català, glòria, al present, de la civilització de tota la Terra.

Doncs, sí, senyors: no perquè els at-

zars de la vida ens hagin separat de les terres rosselloneses, deixen de ser catalanes com les d'ací baix, les que faldegen el Canigó. Ni hi vol dir res que ells i nosaltres formem part de dos Estats diferents.

No cal dir-ho que abans de l'existència d'aqueixos dos Estats, que avui se les parteixen, ja damunt del món hi eren dues terres, fent-ne una de sola, i que aqueixa mateixa terra segueix fent una sola gleba amb la mateixa ànima noble, amb la mateixa sang que corre bullenta per ses venes, amb el mateix cel que les enllumina a totes dues i amb igual braolar d'ací d'allà de la seva tramuntana.

Doncs, germans de Catalunya, per llei de Déu, el que Ell va donar unit, un dia o altre tornarà a unir-se.

No acabem de veure com es desfan els pobles cansats de vida mentidera, mal cosits i mal apedaçats per la força de les espases? Doncs, vindrà un altre temps en que el Rosselló torni a ser de nosaltres o nosaltres del Rosselló.

Qui ho sap! Tant se val!

Però, malgrat tot i tothom, vindrà aquest temps.

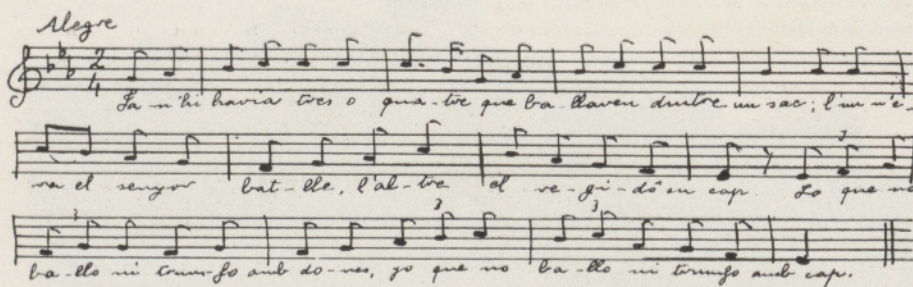
Mentrestant, conservem nosaltres aquest esperit de germanor a través dels anys i dels segles i de les lluites socials dels pobles, que no l'acabaran, nó, l'ànima de Catalunya.

Les nacions modernes, que visquin com puguin entre mig de ses misèries, i que vagin enterrant en sos Escorialis llurs grandeses. Els pobles no que no es desfan: els pobles són eterns i no es corrompen."

Angel Guimerà.

CANÇONS POPULARS DE CATALUNYA

Els ballaires dintre un sac

Ja n'hi havia tres o quatre que ballaven dintre un sac, l'un era el senyor batlle l'altre el regidor en cap...

—Jo que no ballo ni trumfo amb dones jo que no ballo ni trumfo amb cap.

I l'altre era el vicari que dansava més que cap.

Ja ha vingut el dimoni i se n'ha portat el sac.

—Jo que no ballo ni trumfo amb dones jo que no ballo ni trumfo amb cap.

(*) Pronunciat davant el Mariscal Jofre, en els Jocs Florals de Barcelona que aquest presidi.

LLAGOSTA!...

Toqueu ferro, la gent de bé!

Les notes que En Francesc Cambó ha donat per a la premsa de Madrid "i provincies", han merescut el beneplàcit del "A. B. C.", de "La Nación" de Madrid i de personatges que coincideixen en un punt: Alfons XIII "uber alles!"

¿Recordeu el dilema d'En Francesc Cambó en una conferència donada en el teatre del Bosc, de Barcelona?

Deia:

—¿Monarquia? República? Catalunya!

I afirmava que l'autonomia no podia fallar de cap de les maneres; que era ben nostra. Que ja la tenia a la butxaca.

Això s'esdevenia molts anys ha; compte: abans de la primera dictadura!...

Aquella vegada, com tantes d'altres, els gats vells de la política espanyola van ensarronar -- i perdoni's la frase -- al senyor Cambó, polític de realitats.

Pressentim que aquesta vegada, malgrat que es presenti tant olímpicament i i amb tants d'aires de suficiència, el senyor Cambó serà novament ensarronat.

En terra de cecs el borni és rei. I ja que cap polític de talla fa de suport de

la monarquia d'Alfons XIII, aquest aprofita el prestigi de què disfruta En Cambó com a economista, per tal d'apuntalar la seva primparada situació.

Un periodista barceloní, glossant el conegut dilema cambonià, va escriure en l'àlbum d'un restaurant de La Barceloneta:

—¿Monarquia? ¿República? Llagosta!...

Aquesta resposta concreta l'actuació del leader regionalista.

En Cambó, polític realista, ha cregut que la monarquia li donaria "llagosta", és a dir, realitats: proteccionisme econòmic, ordre del que plau als ultra-esteves, etc., etc.

La monarquia espanyola li prometrà "llagosta" mentre cregui que En Cambó pot ésser-li d'utilitat per a assolir la pròpia estabilització; després, probablement li donarà una altra cosa.

I aleshores és molt possible que els tècnics de la política de realitats es quedaran sense monarquia, sense república, i, cosa més desoladora per a ells, sense "llagosta".

Barcelona, 13-12-930.

I. Bosc i Romaguera.

* COLOM CATALA

L'historiador peruà Luís Ulloa qui sosté la catalanitat de Cristófor Colom, descobridor d'Amèrica, tesi que ha desenrotllat en dos llibres i que ha sostingut, darrerament, al congrés d'estudis històrics celebrat a Hamburg, ve publicant al diari "La Prensa" de Buenos Aires una sèrie d'articles en els quals resum els estudis que porta fets sostenint que Colom va néixer a Catalunya.

Ens consta que els articles esmentats són esperats i llegits amb curiositat i simpatia pels elements intel·lectuals argentins.

* CAMELLES

El Cor de Caramelles que dirigeix el mestre Ernest Sunyer ha actuat també enguany durant les festes propassades. Vam sentir-lo la revetlla de Nadal en el Casal Català i vam gaudir una estona amb les cançons que constitueixen el seu repertori. Han visitat un bon nombre de cases i arreu han estat rebuts amb satisfacció i simpatia.

* * *

Els components del Cor de Caramelles i els de la Capella Montserratina van obsequiar amb un àpat íntim d'homenatge al mestre Juli Floriani per la tasca tan voluntariosa com entusiasta i desinteressada que ve desenrotllant en les institucions esmentades i en tota obra de caràcter catalanesc. Justa demostració de simpatia al bon catalanòfil.

* LA PROTECTORA A MONTEVIDEO

Després d'uns anys d'inacció ha estat reorganitzada la Comissió Delegada de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana a Montevideo. Així ens ho asabenten en atent comunicat els compatriotes qui formen la Comissió la qual ha quedat constituïda de la següent manera:

Ramon Panedes, president; Francesc Prat, secretari; F. Agulló i Solana, tresorer; Conrad Soler, arxiver, i A. Ramon Ribes, vocal.

L'adreça social ha quedat fixada en el

NOTÍCIES

* JOAQUIM GOST

Aquest excel·lent compatriota ha mort a La Plata, on residia, el proppassat dia 2. Feia temps que malaltjava d'una afecció cardíaca la qual cosa l'havia obligat a retreure's aquests darrers temps de tota activitat col·lectiva.

Joaquim Gost era un català exemplar; d'aquells homes qui consideren un deure el treballar per la llibertat de la pàtria esclava. En Gost d'aqueix laborar incessant en sentia gaudi. Com més podia actuar per Catalunya més content el veïeu i més entusiasme sentia. Cor noble i generós; treballador infatigable, bon amic i bon company. Tot allò que d'uns quants anys ençà s'ha fet a La Plata per Catalunya a En Gost es deu, en bona part.

Fundà el Centre Català de Cultura, la Delegació de la Protectora (avui desapareguda), el Comitè "Nosaltres Sols" i atenia la corresponsalia de "Ressorgiment". Aquesta tasca espiritual era per ell un descans; una mena de compensació al rude treball diari.

Pocs catalans hem conegut que tinguin, com En Gost, tanta fe en el triomf de la llibertat de la pàtria esclava i treballin amb tant d'entusiasme per tal d'aportar-hi llur esforç. Malauradament el destí ens el pren abans que el sol de la llibertat, per ell tan anhelada, il·lumini Catalunya.

"Ressorgiment" es condol de la mort del company Gost i fa arribar a la seva vídua i demés família l'expressió sincera del seu sentiment.

ALBERT
SASTRE
PELAYO 44
BARCELONA

HOTEL PENSIÓ "FONT"

Comoditats per a Famílies
Confort i preus mòdics

Moreno 552 Buenos Aires
U. T. 33, Avenida 3125

local del Casal Català, Cuareim 1476.

Agraïm la salutació que ens envien i els desitgem forces èxits en la seva comesa, que bé ho val la generosa, cultural i patriòtica finalitat que persegueixen.

* ART I ARTISTES

Els últims concerts donats a Buenos Aires pel gran pianista català Ricard Vinyes foren el de l'Associació Filharmò-

nica Argentina que dirigeix el nostre compatrici mestre Lleó Fontova, i el de l'Associació Wagneriana. Ambdós van constituir veritables esdeveniments artístics.

Del vaixell estant, en viatge a Europa, l'eximi guitarrista català Emili Pujol ens ha enviat una cordialíssima salutació que agraïm sincerament.

D'ADMINISTRACIÓ

De nou ens veiem obligats a pregar a aquells subscriptors qui es trobin endarrerits de quotes que vulguin posar-se al corrent amb aquesta Administració, car del contrari ens veurem en el cas de donar-los de baixa per manca de pagament. Pensin que "Ressorgiment" és obra de sacrifici i que ha de viure dels seus propis mitjans.

CATALANS! ha arribat el **BLOC MANELIC!** per a **1931!**

No en farem pas l'apologia car veient-lo jutjareu i constatareu el seu millorament en tots els aspectes, sense que cap d'altre pugui comparar-s'hi.

200.000 catalans proclamen la indiscutible popularitat dels **BLOCS MANELIC**, notabilíssima publicació del nostre moviment literari.

AGENDA MANELIC de butxaca, molt pràctica, la qual conté, també, el millor **MAPA DE CATALUNYA**.

Demandes a **RIVADAVIA**, 3636 (Casal Català), o a **"RESSORGIMENT"**, Pergamino, 244 - Buenos Aires.

A benefici de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

TALLER DE JOIERIA

Esmeralda 342

U. T. 35, Libertad 3433

Assortit complet
d'alhages de totes
classes a preus
d'ocasió.

**ACORDEM
CRÈDITS**

Perles
ROSSE GIOR
la millor imitació coneguda.

Gran Assortit en:
**COLLARETS
SAUTOIRS
POLSERES, ANELLS, etc.**

Ens complavem a fer saber als nostres clients i al públic en general que ens havem traslladat al carrer **ESMERALDA 342**, on restem a llurs grates ordres.

CONFITERIA CATALANA

CERRITO, 143

U. T. 38, MAYO 4561
C. T. 2918 CENTRAL

"oms"

SARMIENTO, 850

U. T. 35, LIB. 1572
C. T. 2920 CENTRAL

BME. MITRE, 2248

U. T. 47 CUYO 0909
C. T. 2919 CENTRAL

Demanin l' "Encomienda" Catalana

VAL solament \$ **10.**— lliure de port.
Conté un bell assortit de productes catalans.

Servei per a Casaments i Bateigs

Acabem de rebre els deliciosos vins
MALVASIA de SITGES i MOSCATELL de SITGES,
dos productes genuïnament catalans

No deixin de provar la
XOCOLATA "OMS"
a l'estil catalá

XAMPANY CODORNIU

"La Casa de los Tornillos"

Tot allò necessari per a
Foradar, Roscar i Rectificar

CARGOLS de FERRO
i BRONZE per a ME-
TALLS. FILFERRO d'
ACER per a RESSORTS.
PEDRES d'ESMERIL.

BULONS per a AUTO-
MOBILS de TOTES
MARQUES.
FIBRA en XAPES i
BARRES.

Joan Russinyol
BUENOS AIRES

SARMIENTO i MONTEVIDEO
Unió Telef. 38, Mayo 1353
Unió Telef. 38, Mayo 6799
Coop. Telef. Central, 1350

Fàbrica de Camises "La Esmeralda"

ENRIC RODÓ

ESMERALDA, 492

Sucursal: Corrientes, 1260
Buenos Aires

**Venda directa
al consumidor.**

Per CAMISES de resultat ex-
cel·lent: Per gènere de punt
Català i per tota mena d'ar-
ticles de Camiseria, visiteu
sempre "La Esmeralda."

"Bodegas RESPLANDOR"

...

(Pagès, Aymerich i Cia., MENDOZA)

...

CATALANS: Proveu el vi RESPLANDOR.

La seva indiscutible popularitat radica en el seu
bon gust i en la seva qualitat immillorable.

Únics representants a Buenos Aires:

ROVIRALTA i Cia.

1247, Campichuelo, 1249

Un. Telef. 1446, Chacrita